
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НААН УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

Науково-технологічне та методичне забезпечення
виробництва екологічної, конкурентоспроможної
сільськогосподарської продукції в сучасних умовах

15 червня 2023 року

Умань – 2023

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень, проведених учасниками Всеукраїнської науково-практичної конференції

Науково-технологічне та методичне забезпечення виробництва екологічної, конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції в сучасних умовах (Умань, 15 червня 2023 року)

Рецензенти:

Загорський Володимир Васильович – доктор с.-г. наук, професор, Уманський НУС

Рябова Людмила Олегівна – доктор с.-г. наук, професор, Уманський НУС

Редакційна колегія:

Нечопатенко Олена Олександрівна – голова оргкомітету, ректор УНУС, д.с.н., професор

Карпенко Віктор Петрович – заступник голови оргкомітету, проректор з наукової та інноваційної діяльності УНУС, д.с.-г.н., професор

Мостов'як Іван Іванович – перший проректор Уманського НУС, д. с.-г. наук, доцент

Улянич Олена Іванівна – заступник голови оргкомітету, завідувач кафедри овочівництва УНУС, член-кор. НААН України, д.с.-г.н., професор

Харєва Володимир Васильович – академік НААН України, доктор с.-г. наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки, заступник академіка-секретаря відділу аграрної економіки і продовольства Президії НААН України

Щетина Сергій Васильович – канд. с.-г. наук, доцент, декан факультету плодощівництва, екології та захисту рослин, Уманський НУС

Яценко Наталія Василівна – доктор с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва, Уманський НУС, технічний секретар

Слободанник Галина Яківна – канд. с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва, Уманський НУС

Ковтунюк Зоя Іванівна – канд. с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва, Уманський НУС

Кецкало Вікторія Валеріївна – канд. с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва, Уманський НУС

Накльока Ольга Петрівна – канд. с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва, Уманський НУС, відповідальний секретар

Тернавський Андрій Григорович – канд. с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва, Уманський НУС

Науково-технологічне та методичне забезпечення виробництва екологічної, конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції в сучасних умовах. Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції. Умань, 15 червня 2023 року. / під ред. член-кор. НААН, д.с.г.н., проф. Олени УЛЯНИЧ. Ред.-вид. відділ УНУС, Умань, 2023. 58 с.

За достовірність інформації відповідають автори публікацій

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету плодощівництва, екології та захисту рослин Уманського національного університету садівництва, протокол № 7 від 27 червня 2023 року

Адреса редакції: м. Умань, Черкаської обл.,
вул. Інтернаціональна, 2. Уманський національний
університет садівництва, тел.: (04744) 4-69-87

© Кафедра овочівництва
© Уманський національний
університет садівництва, 2023 р.

**ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОВОЧЕВОЇ ТА ІНШОЇ
С.-Г. ПРОДУКЦІЇ, ПРОБЛЕМИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ РОЗРОБОК В АПК**

<i>В. РУДЬ</i>	РОЗВИТОК ОВОЧІВНИЦТВА У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	6
<i>А. ТЕРНАВСЬКИЙ</i>	ПРОБЛЕМИ ГАЛУЗІ ОВОЧІВНИЦТВА В УКРАЇНІ. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	11
ЕКОЛОГІЯ ТА НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ		
<i>О. ВАСИЛЕНКО</i>	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БІОДИНАМІЧНОГО ВИРОЩУВАННЯ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ	14
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР (АДАПТИВНІ, ОРГАНІЧНІ, РЕСУРСООЩАДНІ, БІОДИНАМІЧНІ)		
<i>В. ХАРЕБА, О. ХАРЕБА, О. УЛЯНИЧ, О. БЛЕЦЬКИЙ</i>	УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ СОРТІВ ЧОРНУШКИ ПОСІВНОЇ	16
<i>В. ФЕДОРЕНКО, О. УЛЯНИЧ, О. ФАРТУХ</i>	УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ЦИКОРІЮ САЛАТНОГО ВІТЛУФ	18
<i>О. УЛЯНИЧ, А. МАКСИМЕНКО, К. КОЛІСНИК О. НАКЛЬОКА</i>	ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНОГО СТРОКУ СІВБИ ТА БІОПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ШПІНАТУ	22
	ОСНОВНІ ФІЗІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОСЛИН ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО В ПЕРІОД ПЛОДОНОШЕННЯ ЗА РІЗНИХ СХЕМ РОЗМІЩЕННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ	24
<i>V. KETSKALO, T. POLISHCHUK, A. TERNAVSKYI</i>	COMPARATIVE ASSESSMENT OF THE YIELD OF VARIETIES AND HYBRIDS OF BEETROOT IN THE FOREST STEPPE OF UKRAINE	25
<i>Н. ЯЦЕНКО</i>	ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОМІДОРА ЧЕРРІ ЗАЛЕЖНО ВІД ФОРМ ВЕРМИКОМПОСТУ ПРИ ВИРОЩУВАННІ РОЗСАДИ	27
<i>Н. SLOBODIANYK О. FOMENKO</i>	EFFECT OF FULVOHUMINE ON LEEK PRODUCTIVITY	29

ЕКОЛОГІЯ ТА НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БІОДИНАМІЧНОГО ВИРОЩУВАННЯ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Ольга ВАСИЛЕНКО, канд. с.-г. наук, доцент

Уманський національний університет садівництва, м. Умань

Сучасне сільське господарство значною мірою залежить від використання ресурсів на основі викопного палива, а також хімічних добрив, пестицидів, гербіцидів та енергоємної сільськогосподарської техніки. Хоча застосування таких високих витратних технологій, безперечно, збільшило виробництво і ефективність праці. Використання пестицидів зросло в 10 разів після Другої світової війни, але пошкодження посівів комахами-шкідниками також зросло вдвічі. Залишкова кількість цих смертоносних пестицидів при вживанні овочевої продукції є надзвичайно шкідливою для людини. Зростає занепокоєння щодо їхнього несприятливого впливу на продуктивність ґрунту та якість навколишнього середовища. Крім того, наслідками інтенсивного ведення сільськогосподарського виробництва є:

1. Ущільнення структури ґрунту.
2. Низький вміст органічних речовин у ґрунті.
3. Погана водоутримувальна здатність ґрунту.
4. Засолення ґрунту.
5. Шкідливий вплив на рослинний і тваринний світ ґрунту.
6. Погіршення факторної продуктивності.
7. Проблема, пов'язана із залишковою токсичністю.

Тому, потрібно визнати, що фермер несе велику соціальну відповідальність як власник землі.

Існує кілька усталених підходів до системи екологічно чистого землеробства. Одним із найбільш популярних в Європі є біодинамічне землеробство.

Біодинамічне землеробство було засновано австралійським філософом, літературознавцем, архітектором, драматургом, педагогом і антропологом Рудольфом Штайнером, який сформулював органічний підхід до сільського господарства в західному світі, поєднавши нездорове сільське господарство та здорове соціальне та духовне життя. І відтоді його популярність зростає.

Біодинамічне землеробство означає біологічну динаміку. Це метод органічного сільського господарства, який розглядає ферму як живу систему, де одна діяльність впливає на іншу. Термін «біодинаміка» походить від грецького слова *bios*, що означає життя, і динамічного, що означає енергія. Отже, біодинамічне землеробство означає роботу з енергією, яка створює та підтримує життя.

Іака, вироблена із здорового ґрунту, і задоволені тварини, що дають певну продукцію створюють всі умови для життя здорових людей. Дослідження

показали, що біодинамічна продукція: довше зберігає свіжість, має кращий смак, має більший вміст сухих речовин та нижчий вміст нітратів. Є також вагомі докази того, що вживання біодинамічної їжі підвищує життєвий тонус, зменшує алергічні реакції та викликає всебічне оздоровлення.

Іншими словами, біодинамічне сільське господарство є методом органічного фермерства, яке розглядає ферми як єдиний і індивідуальний організм, наголошуючи на збалансованості цілісного розвитку і взаємозв'язку ґрунту, рослин, тварин як замкнутої системи, що здатна до саморегуляції. Акцент такого органічного сільського господарства робиться на гній і компости та виключення використання штучних хімікатів. Також широко використовуються сівозміни, вирощування покривних культур та сидератів.

Але існує і інший аспект у біодинамічному вирощуванні овочів. Це вплив місячних циклів на ґрунт і рослини. Біодинаміка екологічно орієнтована на Сонце, Місяць, планети, підземні елементи та психоемоційний фактор.

Отже, біодинамічне землеробство має наступні дві характеристики. По-перше, використання певних сільськогосподарських ресурсів, препаратів, виготовлених з різноманітних рослин, мінеральної сировини, які перероблені комплексними шляхами і, нарешті, застосовуються в малих і мінімальних дозах на ґрунті та посівах. А по-друге, спостереження ритмів в природі, які пов'язані із впливом сонця, погоди та пори року, планет та зоряних сузір'їв.

Раціональне управління природними ресурсами, екологічне землеробство та виробництво нетоксичної овочевої продукції – це шлях до виживання людства в сучасних умовах, які пов'язані із забрудненням навколишнього середовища та змінами клімату.